

Nr 615.

Herr **Herou m. fl.**, om avslag å *Kungl. Maj:ts proposition, nr 257, angående vissa åtgärder till jordbrukets stödjande.*

Kungl. Maj:ts proposition nr 257 innebär ett definitivt avståndstagande från sådana principer, som blott för något år sedan hade majoritet i riksdagen i en vänstergrupp av kommunister, socialdemokrater och frisinnade, vilka dittills motsatt sig stödåtgärder för näringen om kostnaderna därför lades på de fattigare folkgrupperna. En sådan princip formulerades av en ledande frisinnad politiker, i polemik mot högerens krav om att vid konsumtionskatter belasta de fattiga, ungefär så: Det är icke riktigt, att de hundratusentals jordbrukare, vilka icke kan hjälpas genom tullar, skall få ökade bördor för att förbättra inkomsterna för en annan grupp! En sådan obestridlig orättvisa blir icke mindre därför att förslaget framlägges av en socialdemokratisk regering eller om åtgärden, de "ökade bördorna" i stället för tullar kallas accis eller införselavgift.

I sin krismotion vid 1932 års riksdag förelade socialdemokratiska partiet, som då eftersträvade parlamentariskt underlag för regerings bildande, ett jordbrukspolitiskt program, vilket var och är ett starkt försök till tillintetgörande av det program, som samma partis regering gått in för efter "valsegern".

Några synpunkter i denna motion bör räddas ur glömskan för att berika debatten i de frågor som beröres i ovan nämnda proposition.

I ett avsnitt säges: "Jordbrukets animaliska produktion kan icke, även om man så skulle önska, skyddas mot påverkan från världsmarknaden genom statliga åtgärder, enär landet har exportöverskott av dessa produkter. Visserligen har från något håll den meningen hävdats, att den animaliska produktionen här i landet borde begränsas till vad som kunde konsumeras inom landet för att även dessa produkter skulle kunna genom statliga ingripanden tillförsäkras ett pris, som vore lönande. Ett dylikt program torde även ur jordbrukarnas synpunkt vara ogenomförbart. Utginge man nämligen ifrån, att det vore önskvärt att för framtiden upprätthålla minst den grad av intensiv drift, som för närvarande kännetecknar vårt jordbruk, framstår såsom självklart, att en minskning av den animaliska produktionen i ovan antydd omfattning skulle nödvändiggöra, att en del av den åkerareal, som nu användes till produktion av foderväxter, måste användas för annat ändamål."

Sedan upptages frågan huruvida inskränkning av den animaliska produktionen kunde förenas med en inskränkning av växtodlingen antingen genom att åkerjord igenlades eller en mera extensiv jordbruksdrift genomfördes.

Denna tankegång fick av de socialdemokratiska krismotionärerna följande avbasning, som bör gälla även mot dem själva, mot samma tanke i nuvarande regeringsförslaget:

”En dylik produktionsinriktning skulle nog kunna tillämpas av det större jordbruket, där den kunde leda till minskade omkostnader framför allt i fråga om arbetskraft. Men för det mindre jordbrukets del vore en dylik driftsomläggning fullständigt otänkbar. Varje jordbrukare, för vilken den egna arbetskraften är av väsentlig betydelse, måste till det yttersta utnyttja sitt jordbruks produktionskapacitet för att över huvud taget kunna existera” — — —. ”Produktionsinskränkningens väg betyder därför undergrävandet av vårt egentliga bondejordbruk och alltså ett *hot mot själva kärnan* i vår jordbruksbefolkning. Den vägen torde därför icke böra beträdas, förrän alla andra möjligheter prövats.”

Att en väg som utgör ”ett hot mot själva kärnan i vår jordbruksbefolkning” någonsin skall beträdas återstår ännu att förklara.

I samma motion förklaras också, att jordbruket är nödsakat inköpa betydande mängder kraftfoder och foderspannmål.

”Därför böra tullar och andra import hinder ifråga om dessa varor bestämt avböjas i jordbrukets eget intresse.”

”Bestämt avböjas!” Formuleringen är klar. Och lika klar är motsättningen i den politik som nu förordas!

Nu föreslås spannmålsreglering med oförändrat inlösningspris för vete, med påläggande av veteavgift av 2 öre per kilogram för att täcka en del av de förluster som uppstått på regleringen, samt införselavgift e. d. av 2—6 öre för havre och majs, kli och andra fodermedel, varigenom beräknas inflyta 8 miljoner kr., som skall användas till mötande av förlusterna på spannmålsregleringen. En konstifik planhushållning. Systematisk galenskap. Först garanteras spannmålsodlarna så högt pris att de stimuleras odla mera brödsäd än vad som kan finna avsättning i landet. De förluster som staten här riskerar skall till stor del uttagas genom extra beskattning på fodermedel vars köpare i huvudsak består av jordbrukare som av nödtvång äro hänvisade att inrikta sig på animalisk produktion. De mindre jordbrukarna direkt och konsumenterna indirekt skall ytterligare beskattas till förmån för godsägarna.

En del av brödsädesöverskottet skall genom färgning göras odugligt till människoföda. Detta sker i en tid då massor av människor lider nöd. Och det föreslås av en regering och ett parti, som högtidligt lovat att ge hjälp åt dem som har det svårt, åt dem som mest äro i behov av hjälp.

Syftemålet för i prop. föreslagna åtgärder påstås vara att ”skapa jämvikt mellan jordbruksnäringens olika avdelningar”, att ”uppnå ungefär det förhållande mellan priserna som var rådande innan jordbrukskrisens inträde 1929.”

Kunde det icke vara mera motiverat att skapa jämvikt i relation till 1913

års priser, alltså vid en tid då de av världskriget och dess följdverkningar skapade störningarna ännu icke inträffat?

Enligt Kommerkollegii partiprisnoteringar får man då följande jämförelsesiffror:

Medelpriser för 100 kg.	Vete	Havre	Jordnöts- kakor	Vetekli	Vetemjöl.
1913	14:23	10:15	14:06	10:08	22:95
dec. 1933	16:10	9:94	14:73	9:74	26:25

I så fall måste man observera, att de fodermedel som småbrukarna måste köpa i någon utsträckning äro i det närmaste på samma prisnivå som 1913, men vetemjöl ligger 3 kronor och 30 öre högre per 100 kg.

Jämvikt mellan vete och fodermedel skulle således kunna åstadkommas genom veteavgift med 3 öre pr. kg. (eller minskning i garanterade inlösningspriset med samma belopp) under det att fodermedel icke fördrades.

Givetvis kunde det vara fördelaktigt att införsel av kraftfoder förminskades om därigenom bättre jämvikt på inre marknaden kunde åstadkommas. Men då småbrukarna icke kunna tåla den påfrestning en sådan omläggning skulle medföra, utan denna är ett "hot mot själva kärnan i vår jordbruksbefolkning", är det orimligt att rikta dylika åtgärder mot småbrukarna.

Det större jordbruket (över 20 har åker) kan göra en sådan inskränkning; företa en sådan omläggning.

Såvida man icke avser att ensidigt gagna godsägarna, borde man således ha föreslagit att till jordbrukare som bruka små brukningsdelar skulle återbetalas, vad man genom särskilda fodermedelsavgifter pålagt dem i ökade omkostnader. Exempelvis för en kvantitet intill 3—4,000 kg. fodermedel per år.

Förslaget som det nu föreligger är ett av de mest reaktionära som någonsin jordbrukspolitiskt föreslagits i något regeringsförslag.

Det är mera småbondefientligt än något annat som eljest tidigare kritiserats av en riksdagsvänster, vilken förr haft majoritet i riksdagen.

Vi hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 257.

Stockholm den 5 april 1934.

Viktor Herou.

K. Kilbom.

Nils Flyg.

Edoff Andersson.

Aug. Spångberg.